

B. GOTTLIEB SLEVOGTII, D.

COMIT. PALAT. CAES. ET CVRIAE PROV. SAX. COMMVNIS
ADVOCATI ORDIN. CELEBERRIMI

COMMENTATIO
IVRIS SACRI

DE

VOCATIONE
AD PASTORATVM
SVB CONDITIONE MATRIMONII,
CVM DEFVNCTI PASTORIS VIDVA
AVT FILIA INEVNDI.

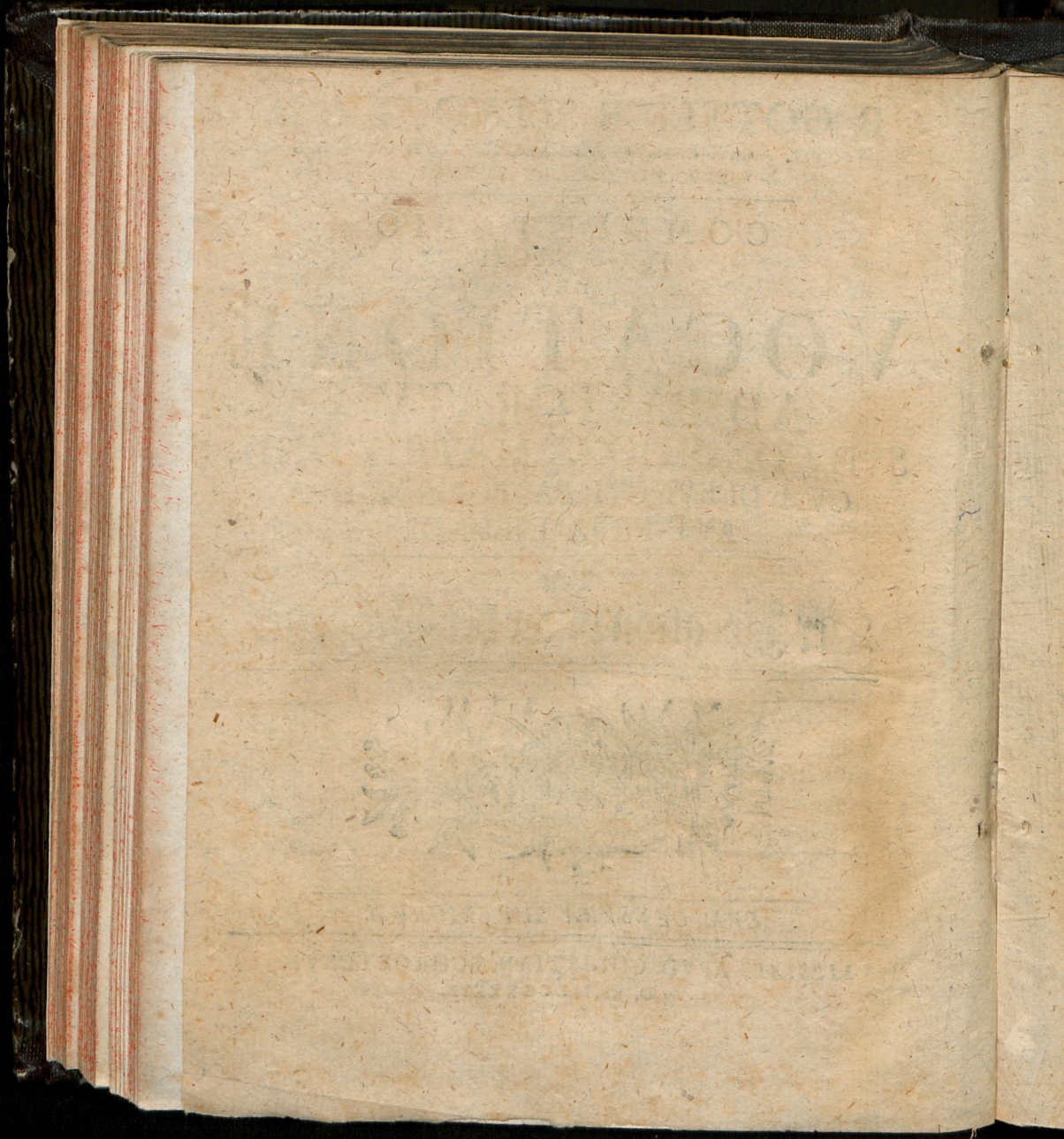
Von

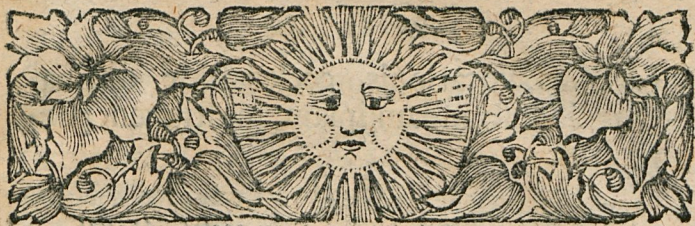
Der Vocation unter der Schürze.

CVM CENSURA SVPERIORVM.

LIPSIÆ, APVD CHRISTIAN. SCHROETERVM,
A. O. R. MDCCXXXIX.

§. I.

Differentia Quaestionis hujus juridicae a theologica & morali.

Questio de vocatione sub conditione matrimonii aliter tractatur a theologis, aliter a Doctoribus moralibus, aliter a Ictis. Isti disquirunt de sanctitate ejusmodi vocationis, an talis pro divina & S. Literis conformi, quæve recta conscientia accipi possit, sit habenda? an juxta regulas prudentiæ pastoralis, tam ratione pastoris quam ecclesiæ, probanda? Illi disputant de moralitate hujus ad pastoratum viæ, an ea bonis moribus conveniat; hi vero in justitiam ejusmodi vocationis, *an ea juxta analogiam Juris ecclesiastici*, (de Jure canonico heic non est quæstio, cum id omnia promiscue clericorum damnet connubia) *in ecclesia Evangelica recepti, pro legitima sit habenda?* inquirunt. Quæstionem hanc juridicam jam meam facio, generalia quadam de

A 2 par-

partibus vocationis ecclesiasticæ ordinariis ad illustrandam ipsam quæstionem præfaturus.

§. II.

Forma constitut. pastor. 1) in eccles. Apostol.

2) apud Pontificios.

Modus constituendi pastorem ecclesiæ alius fuit primo tempore, alius receptus est apud pontificios, alius in Ecclesia Evangelica observatur. Tempore Apostolorum, ubi omnia pura adhuc erant, *eligerantur* pastores a cœtu fidelium universo. Exemplum lege *Act. Apost. 1. v. 15.* Electionem sequebatur *vocatio & ordinatio*, jejuniis, precibus, & manuum impositione. *Actor. c. 13. v. 3. c. 6. v. 6. Ep. ad Timoth. I. c. 4. v. 14.* ubi Apostolus Timotheo suo commendat *ἐπιθεσιν τῶν χειρῶν τῆ πρεσβυτερίᾳ.* & *Act. c. 14. v. 23.* dicitur de Paulo & Barnaba: *χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς, πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν.* &c. Quod etiam deinde retentum est. *Brunnem. c. 1. L. 1 c. 5. §. 5. & 8.* Postquam vero ecclesia splendorem magis quam puritatem amare cœpit, inventæ sunt innumeræ solennitates, quas adhuc apud pontificios observari videmus, & in specie exclusi sunt principes ac reliquis fidelium cœtus a constitu-

stitutione ministrorum ecclesiasticorum ita, quod *Concil. Trid. Sess. 23. c. 4. de Sacram. ordinis* statuerit: *Docet insuper SS. Synodus, in ordinatione episcoporum, sacerdotum & ceterorum ordinum nec populi, nec cujusvis secularis potestatis, & magistratus consensum s. vocationem s. auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos, qui tantummodo a populo aut seculari potestate ac magistratu vocati & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria auctoritate sibi sumunt, omnes non ecclesie ministros, sed fures & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Quæ autem in elegendis aut postulandis episcopis, consecrandis sacerdotibus, radendis clericis, &c. adhibeantur apud pontificios sollennia, huc non pertinent. In nostra ecclesia (inquit B. Hunnius cit. loc. class. 3. num. 6.) concurrere debet universa ecclesia, h. e. omnes ordines, ita, ut ecclesiasticus consulat de persona eligenda; oeconomicus approbet, politicus s. magistratus decernat.*

§. III.

VI. *Requisita constitut. pastor.*

Inspecie VI. requisita constitutionis pastorum ecclesiasticorum introducta apud nos sunt:

sunt: 1) *Nominatio*, 2) *Electio*, 3) *presentatio*,
 4) *confirmatio*, 5) *ordinatio*, & 6) *investitura* s.
introductio. *Carpz. Jurispr. Consl. L. I. def. 22.*
Dn. Wolff. c. l. L. I. c. 5. §. 4. Excell. Boehmerus
de Jure Paroch. Sect. 3. c. 1. §. II. seqq.

§. IV.

1) *Nominatio*.

Nominatio fit, quando patronus eccle-
 siae officii vacantis candidatum in conspe-
 ctum & auditum fidelium introducit, & ad
 orationem *δοκιμαστικὴν*, ut ea dotes probet, ad-
 mittit, utque de eis dijudicet populus, & de-
 liberet, an velit novum candidatum pro suo
 pastore agnoscere. Hoc rectissime ex eccle-
 sia Apostolica adservatur, & populus meri-
 to gaudet jure *δοκιμασίας*. *Grot. de Summ. imper.*
potestate circa sacra. Brunnem. in Jur. Eccles.
L. I. c. 5. §. 5. §. 15. Carpzov. c. l. L. I. def. 37.
Joh. Godofr. Kraus. aisp. de concione docimastica,
Prob-Predigt. Viteb. 1720. Consistit hoc jus
δοκιμασίας in voto informativo, quo populus
 per episcopum suum s. Superintendentem,
 & reliquos primarios suos, patroni, de can-
 didati habilitate interrogantis, votum ele-
 ctivum informat, h. e. judicium suum de
 can-

candidato aperit. *Carpz. c. l.* & quia Superintendens non tantum primarium ecclesiae membrum est, sed & optime de habilitate candidati judicare potest, incumbit ei, reliqua ecclesiae membra explorare: an eis placuerit candidatus! an consentiant in futuram vocationem, nec ne! qua explorata populi voluntate, adit is cum aliquot primariis patronum, eique suum & populi iudicium declarat, & hoc est votum informativum, quod non est decisivum, sed consultativum, & per excellentiam Superintendenti tribuitur. Votum autem hoc necessario praecedere debet concio *δοκιμασίη*. cum ex ea judicare debeat populus de candidati habilitate; hinc ea omissa, vocatio sequens est nulla. *Carpz. c. l. def. 23. & 24.* Licet a. votum hoc jus approbandi aut reprobandi electum a patrono, ecclesiae reservatum, involvat, juxta *B. Lynckium ad Decretales Tit. de cler. peregr.* manet tamen consultativum, ita, ut dissensus populi (imprimis, si praegnantibus causis est destitutus. *Carpz. c. l. def. 32.*) haud impediatur electionem patroni. Hinc Sereniss. elector Brandenb. in *resol. statibus provinc. an. 1653.* data sancivit: *Die Inspectores in denen Stad-*

Städten können in vocatione der Schul- und Kirchen-Diener, ihnen kein votum, welches so viel als des gantzen Raths (*jure patronatus gaudentis*) gelten sollte, zueignen, sondern in dubio haben sie vielmehr ein votum consultativum als decisivum, und werden ad dandum consilium, nicht aber ad ferendum suffragium, adhiberet; referente B. Stryckio ad Brunnem. L. 1. c. 6. membr. 12. §. 16. conf. Illustr. Dn. Wildvogel disp. de voto informativo. B. Brunnem. L. 2. c. 8. §. 19. Hodie vota populi s. cæterus fidelium in eligendo pastore multis in locis vix umbratica sunt.

§. V.

2) Electio. 3) Presentatio.

Approbatum candidatum 2) *elegit* patronus, mittendo ei literas vocationis, (votatio non semper cohæret juri patronatus, sed paroecianis aut senatui competere potest. Inde a jure vocandi ad jus patronatus non valet consequentia. Bahmer. c. 1. Sect. 3. c. 1. §. 12. quas si accipit candidatus, & factæ electioni subscribit, tunc 3) *presentatur* per patronum, literis vocationis instructus, episcopo, quod non intra certos menses restrictum est, fit tamen plerumque sub finem anni

anni vel semestris gratiæ, *des Gnaden-Fabres, Brunnem. c.1. L.1. c.5. §.17.* Scilicet quia, si ante anni gratiæ effluxum præsentaretur candidatus, tunc necesse haberet patronus, ad interim candidato extraordinarium subsidium procurare, cum reditus ordinarii ad defuncti pastoris viduam, durante anno gratiæ, pertineant. Quod vero in præsentando candidato concurrere debeat Superintendentens, referente *Carpz. c.1. def. 46.* id non est universale, sed iis tantum in locis observatur, ubi Superintendentes præsentationem hanc simultaneam vel præscripserunt, vel ex ordinat. Ecclesiæ quæsierunt, utile tamen id esse, recte putat *Brunnem. c.1. §.18.* imprimis, cum ipse *Carpz. def. seq. 47.* asserat, etiam in Saxoniam quandoque solum patronum præsentare. Sicut autem apud pontificios præsentatio patroni in episcopis locum non habet, *B. Ziegler. ad Lancellot. L.1. F.28.* ita nec apud nos patroni Superintendentes præsentare possunt, cum hi immediate eligantur & constituantur a principe. *Carpz. c.1. def. 19. Brunnem. L.2. c.8. §.21.* Notandum præterea, patronos non semper illi religioni addictos esse oportere, cujus esse debet candidatus:

B

simi-

fimiliter quoque patronus Lutheranus potest clerum pontificium præsentare. Ejusmodi vero patronis scripta est regula in R. J. d. a. 1555. §. als auch den Ständen, ap. Brunnem. L. 2. c. 8. §. 19.

§. VI.

4) Confirmatio. 5) Ordinatio.

Determinatur autem jus patronatus in præsentatione, & postquam præsentatus coram episcopo s. Superintendente comparuit, examinatur, & juramento ad observantiam librorum symbolicorum adstringitur. Valde hoc displicet *Illustr. Thomasio in Rechte Evangelischer Fürsten in theolog. Streitigk. thes. 14. §. 3. B. Stryckio de Juramentis, Melet. 1. c. 2. n. 2. Illustr. Böhmero de Jure Paroch. Sect. 3. c. 1. §. 32. (ubi juramentum hoc pro tortura habet) & disp. de contractu non præelecto c. 2. §. 16. quia per id conscientia laqueis irretiatur. Accipit examinatus literas confirmationis a principe. Dn. Wolff. c. 1. L. 1. c. 5. §. 6. & tandem a Superintendente ritu solenni ordinatur. Carpz. c. 1. def. 48-53. Recte monet B. Gerhardus Loc. de minister. eccles. §. 169. examen concioni probatoriæ præmitti debere, quia hac ratione inhabilis facilius & absque scandalo dimit-*

dimitti possit. *Conf. B. Brunnem. c.1. L.1. c.5. §.23. Orinationem* habet pro institutione Servatoris nostri *B. Schilterus in Inst. lur. can. L.1. T.15. §.2.* Si ea consideratur remotis particularibus & solennibus ritibus, omnino consentiendum est, cum ritus *χειροθεσιας* jam in vet. test. fuerit usitatus. *B. Ziegler. de Episc. L.2. c.9. §.2.* Si vero ea consideratur ut solennis, & certis inclusa ritibus, tunc eam pro pio quidem & laudabili instituto, non vero pro præcepto divino, habent *Wolff. c.1. L.1. c.5. §.5. lit. d. Ill. Boehmer de jure Paroch. Sect.3. c.1. §.20.*

§. VI.

6) Investitura.

Investitura s. *introductio, die Einweisung und Einführung*, est ritus, quo *nominatus, electus, vocatus, presentatus & ordinatus* per Superintendentem in publicum ecclesiæ conspectum producitur, eique officium pastorale publice mandatur. *Carpz. c.1. def.54. Brunnem c.1. §.27. Mev. L.3. Dec.133. n.7.* Per hunc ritum contrahi ministerium inter & ecclesiam vinculum aliquod conjugii, somniat perperam *Carpz. l.c. & frustra provocat ad Nov.123.*

c. 9. qua episcopus sine licentia imperatoris aut patriarchæ ecclesiam suam deferere prohibetur, cum inde aliquod conjugii spiritualis vinculum concludi non possit. Hoc ex illa hypothese sequeretur absurdum: pastorem ad aliud officium pastorale nec vocari, nec translocari, nec duo aut plura officia simul administrare posse, sicut maritus polygamus esse, aut uxorem suam cum alia commutare nequit. Considerate igitur *B. Schilterus c. l. L. I. T. 16. §. 12.* & verius est, ecclesiam non desponsari pastori suo, per hunc. velut *παράνυμφιον* vel *ἄν τῆ νυμφῶνος* *Matth. IX, 15.* *Christo unico. Conf. Dn. Wolff. c. l. §. 6. lit. i.*

§. VIII.

Status controversiæ.

Præmissis hisque generalioribus pervenimus nunc ad ipsam, de conditione matrimonii, vocationi pastorali adjecta, quæstionem, quam iterum in tres dividimus: 1) *an candidatus ministerii salvo jure eccles. in capeffendo munere defuncti pastoris filiam vel viduam, neque tamen imperante aut suadente episcopo vel patrono, neque injungente aut cogente lege, sed ex mera, libera, & deliberata voluntate, & ex pro-*

proprio liberrimoque instinctu, casto amoris affectu ductus, ducere possit, & an hoc matrimonium in jure ecclesiastico sit licitum? 2) an possit candidatus ministerii in capessendo munere ecclesiastico eam inire vocationem, quæ non aliter ei committit officium vacans, quam si defuncti antecessoris viduam vel filiam ducere velit, ita, ut si hanc repudiet conditionem, aut quamcunque ob causam implere nolit, is repellatur, & vocatio, sub hac conditione facta, effectum suum non sortiatur? 3) An ea vocatio pro legitima habenda, qua quidem conditio matrimonii candidato offertur, ita tamen, ut si justas repudiandi matrimonii causas habeat, remissa hac conditione ad officium admittatur?

§. IX.

Resolutio primæ quæstionis.

Ad primam quæstionem ineptus essem, si negando responderem. Imo gratum Deo opus facit, qui viduarum & orphanorum curam habet, eorumque sustentationem in se suscipit, quod maxime fieri in ducendis iis nemo est, qui negat; erit quoque aliquando utile novo pastori, ejusmodi thori sociam eligere, quæ redituum & prædiorum

parochialium est peritissima, quæ rem oeconomicam cognitam habet, quæ a teneris abhinc annis climati loci adfuea.

§. X.

Resolutio secunda quæstionis.

Secus tamen sentiendum putamus de altera quæstione §. 8. proposita, ubi candidatus NON ALITER vocatur ad officium vacans, quam sub conditione matrimonii, quam si accidere justis ex causis recusat, statim repellitur, NEC ALITER admittitur. Hanc certe vocationem pro legitima nemo habebit. In primo casu proponitur candidatus, collato jam rite sibi officio, non ex imperio episcopi aut patroni, sed ex mera liberrimaque voluntate, viduam aut orphanam defuncti pastoris ducens; nunc in hoc casu prodit candidatus, ex imperio Superiorum maritus; ubi nulla alia ei relicta est libertas; quam ea: an officium una cum matrimonio necessario acceptare, an vero utrumque repudiare velit. Hac certe ratione quis vocatur non ad officium pastorale, sed ad matrimonium, non a patrono, sed a defuncti pastoris vidua vel filia. Hic exulat

lat omnis affectus maritalis, quippe qui libertatem præsupponit; Hic vocatus quis non respectu habilitatis ad sanctissimum officium, sed respectu habilitatis ad matrimonium. Hic obtruditur ecclesiæ quilibet indoneus, modo veneri litare possit, modo amore puellæ capiatur; hic non ecclesia vacans accipit pastorem, sed puella maritum; hic a Deo non sanctificantia & ministrantia, sed dona matrimonialia expectanda; nam, licet illa dona quis a Deo acceperit, ea minime sufficiunt, ut habilis habeatur ad officium pastorale; requiritur insuper, ut quis possit puellam amare, qui affectus amoris ad munus ecclesiasticum sufficit, habeat candidatus fundatam eruditionem, an superfluciam? verum an fucatam? sitne pius, nec ne? non interest, nec est necesse. Nam pii, eruditi, cordati, & omnibus sanctimonix ac ministerii donis a Deo instructi, repelluntur, si justissimam quoque repudiandi matrimonii causam habent, e.g. si puella duccenda male educata, deformis, vel, si ipse candidatus votum coelibatus præstitit, aut per naturam ad matrimonium inhabilis, &c. Summatim: in ejusmodi vocatione major (& tan-

(& tantum non unica) ratio habetur familiae defuncti pastoris, quam tot animarum, a Christo pretiosissimo sanguine redemptarum; major ratio affectus maritalis, quam habilitatis ad tot animas pascendas. An hæc divina, an legitima vocatio? Talem vocationem conditionatam pro illegitima declarant *B. Bechmannus in Casib. Consc. c. 2. Art. 2. Cas. 2. Et theologi Viteberg. ap. Dedecken Vol. 1. P. 3. L. I. membr. 3. Sect. 1. c. 9. ibi: Gleichwie aber Kirchen-Patroni niemand eben darum, daß er die Wittbe oder Tochter freyen will, zum Pastoren vociren sollen, als solte sich niemand auch um solcher Ursache willen bestellen, sondern zuerst das Amt ihm rechtmäßiger Weise vertrauen lassen, alsdenn kante er sehen, was bey solcher Freyhe halber vorzunehmen wäre, damit es nicht das Ansehen gewinne, und er selbst in seinen Gewissen sich nicht betrübe, als ob er nicht um seiner Geschicklichkeit, sondern um der Freye willen wäre befördert worden. Conf. B. Stryckius de Jure liciti sed non honesti. c. 3. n. 104. ubi inter alia ostendit: hanc conditionem efficere, ut jus eligendi magis penes defuncti pastoris viduas & filias sit, quam penes Patronos. Reprobavit quoque ejusmodi conditionatam vocationem *Incluta Fac.**

*Fac. Jur. Halens. m. Jul. 1701. ap. Illustr. Bæk-
mer. Jur. Paroch. Sect. 3. c. 1. §. 22.*

§. XI.

Resolutio tertiæ quæstionis.

Sed ad tertiam nunc quæstionem pro-
gredimur, ubi vocatio itidem est conditio-
nata, & candidato injungitur matrimonium
cum defuncti pastoris vidua vel filia, ita ta-
men, ut, si justras repudiandi matrimonii cau-
sas habet, ob eas conditio illa remittatur, &
candidatus ad officium pure admittatur.
Differt a. hic casus a reliquis duobus; a pri-
mo, quia in illo vocatio est pura, neque con-
ditio hæc candidato offertur, sed is proprio
instinctu init matrimonium; a secundo, quia
in illo conditio matrimonii ita est adjecta
vocationi, ut, si eam implere nolit aut non
possit candidatus, eo ipso vocatio tollatur.
In hoc tertio vero casu relinquitur justa reji-
ciendi matrimonium causa candidato. Hanc
igitur vocationem pro legitima habent theo-
logi & Jcti: Inter illos est *B. Gerhardus*: *nec
inficias imus*, (inquit) *pastorum de ecclesia bene
meritorum viduis ac liberis prospiciendum esse,
sed cavendum, ne indigni ac minus idonei propter
talia matrimonia promoveantur, nec ecclesia pri-
vetur*

C

vetur

vetur sua libertate in vocandis idoneis ecclesie ministris, denique ex consuetudine, certis conditionibus limitata, lex quaedam introducatur, & successorum hereditariarum jura ad officiorum ecclesiast. constitutionem transferantur. Apud Dedecken c. 1. Vol. 2. Sect. 4. n. 9. In similem respondit Tarnovius sententiam ap. Dedecken. Vol. I. P. 3. L. 1. membr. 3. Sect. 1. n. 9. & theologi Virebergenses ibid. n. 10. talem vocationem pro legitima declarant, addita clausula in §. præced. allegata, quos sequutus est Ludov. Dunte pastor Reval. *o parazpirne*, in Casib. Consc. C. 18. Sect. 2. qu. 11. ibi: und ist gleichsam ein accidens vocationis, (tale matrimonium) die vocation an ihr selbst bestehet in Wohlgefallen der Gemeine an den Gaben, welche sie an den Aufgestellten gefunden. Ein accidens aber, so mit angebencket, ist, daß die vocation soll ihren Fortgang gewinnen, woferne ihm der Fürschlag annehmlich, daß er wolle die Wittbe oder Tochter freyen. Also ist die Ehe frey, und interim fallen ejusmodi tractatus für, qui præcedunt matrimonium, wie auch in libera magistratus electione solche deliberationes fürfallen. Und bleibet also die vocatio legitima, ab schon solch accidens mit fürfalle &c. ubi in seqq. se explicat, & declarat, conditionem hanc

hanc immutabilem aut necessariam esse non debere. Consentit *B. Bechmannus in Casib. Consc. Cap. 2. Art. 2. Cas. 4.* & legitimam esse vocationem, sub conditione matrimonii factam, putat, si 1) candidatus se aptum inveniatur ad munus, 2) a tota ecclesia proficiatur vocatio, 3) consentiat candidatus in matrimonium. Addit tamen, hanc conditionem in legem abire non debere, ut in §. præced. allegavimus. EICTorum numero addimus triumviros illos: *Finckelthausium, Carpzovium, & Brunnemannum*; Ille in *tr. de Jure Patronatus Eccles. C. 6. Qu. 38.* defendit hanc consuetudinem, permotus hisce imprimis rationibus: 1) quod ita consulatur familiæ defuncti pastoris; 2) inde etiam novo parcho haut exiguum commodum oriatur, quia is plerumque reditus & agros parochiales non satis cognitos habeat, ideoque sibi maxime prospiciat, ducendo defuncti pastoris viduam vel filiam, rei familiaris illius parocciæ ut plurimum peritissimam. 3) Id exigat regula grati animi, erga defunctum pastorem significandi. 4) Fundatum sit ejusmodi matrimonium *Iure Divino Num. 38. v. 8.* Sequitur hunc *Carpz. in Jur. Eccles. L. 1. def. 42.*

addit tamen quasdam cautelas: 1) ut vocatus ad ministerium sit habilis & idoneus; 2) in quem etiam tota consentiat ecclesia; 3) ut filia v. vidua defuncti pastoris liber relinquatur consensus ad matrimonium, 4) idque etiam successor suo consensu libero approbet. Observatis hisce cautelis refert hic Ictus tale matrimonium ad jura fœminarum singularia, in *diss. de Jurib. Femin. singul. Decad. I. Pos. 9.* ubi quoque addit, cavendum esse, ne lex inde necessaria inducatur, nec successionum hereditariarum jura ad officiorum ecclesiasticorum constitutiones transferantur. Tandem B. Brunnemannus subscribit huic opinioni his verbis: *sed in nostro ecclesie statu vix aliter consuli potest viduis ac liberis pastorum, precipue ruri, ideoque tolerandus hic mos est, si modo persona sit idonea ad docendum, & consensus sit liber.* *Jur. Eccles. L. I. c. 15. §. 16.* Sed vero statim ab initio valde mihi displicet, hosce Ictos tale matrimonium pro conditione eligendi ponere. Ita B. Brunnemannus sic differit: *sed queritur: an consuetudo rationabilis sit, ut CONDITIONE HAC ELIGATUR, si defuncti pastoris viduam vel filiam in uxorem ducat? Imo Carpz. c. l. præsupponit tale jus singulare, ut ambienti*
paro-

parochiam vacantem NON ALITER pateat aditus, quam si unam ex illis duxerit in uxorem. Certe hac ratione frustra hanc conditionem pro accidentali ventilat Carpzovius, cum potius pro substantiali ipse habere videatur, ideo, quod NON ALITER concedat electionem fieri, quam sub hac conditione. Si enim NON ALITER quis eligatur, quam sub hac conditione, tunc hæc conditio non est merum accidens, sed ipsam electionis substantiam ingreditur, alias enim posset abesse & adesse salva electione; sed non potest, si electio NON ALITER fiat, NEC ALITER valeat, quam si hæc conditio adsit & impleatur. Igitur conditio hæc est de substantia electionis, & frustra adduntur illæ cautelæ Carpzovio, dico frustra, nam illæ locum non habent, si conditio hæc adest. Si enim quis NON ALITER pervenire potest ad paroeciam, quam per tale matrimonium; rarissime fieri potest, ut persona eligatur ad officium habilis, cum maxima, & tantum non unica, cura habenda sit de candidati habilitate ad matrimonium, sive sit habilis ad officium, nec ne? & ponamus; eligi personam ad docendum idoneam, inhabilem vero ad conjugium, tunc habilitas illa electi ad offi-

cium minime attenditur, sed licet hæc adfit, tamen repellitur ob deficientem conditionis effectum. An quis sibi persuadebit, totam ecclesiam in hanc conditionem consentire, quæ privatum, non publicum interesse pro fine habet? nisi dicamus, ecclesiam hic poni pro familia defuncti pastoris, ejusque patronis. Ab his enim, non ab universa ecclesia, proficiscitur hæc conditio. Si autem non tota ecclesia consentit in hanc conditionem, dici non potest: totam ecclesiam in personam ita electam consentire. Facile concedimus, defuncti pastoris viduam vel filiam in tale matrimonium liberrime consentire, id tamen non efficit, ut hæc conditio sit legitima, imprimis, cum dici nequeat, liberum adesse candidati consensum ad matrimonium, ubi id inire ex necessitate conditionis. Si enim NON ALITER pervenire is potest ad officium, quam per tale matrimonium, tunc cogitur quasi, hoc inire. Et hac ratione pontificis quoque imputari non potest, quod cogant clericos, a matrimonio abstinere, cum hi pariter regerant, se non cogere aliquem absolute, quia, qui matrimonium inire vult, possit abstinere a clericali officio, ut ponderate observat *B. Stryckius disp. de iure Liciti sed non honesti C. 3. n. 108.*

§. XII.

§. XII.

Cum igitur cautela ista, circa conditionem illam praesupposita, vix sint dabiles, & rarissime salva conditione observari possint, parum praesidii in iis inveniet ipsa conditio, quam nec Finckelthausii rationes suffulcire satis poterunt. Nam duae priores, a commodo ducenda uxoris & novi parochi sumta, spectant ad privatum interesse, in constitutione officii divini & sacri minime attendendum, ubi animarum, pretiosissimo sanguine Christi redemptarum cura, minime vero viduae aut filiae defuncti pastoris sustentatio, & novi parochi utilitas oeconomica, unice respicienda. Tertia ratio a gratitudine erga defunctum pastorem, huc plane non pertinet. Sicut enim novus pastor officium suum non a defuncto pastore, sed ab Ecclesia accipit, ita non illi, sed huic, debentur hoc nomine gratiae. Quarta ratio ex textu *Numer. c. 38. v. 8.* non probat, quod probare debet, cum a connubiis, intra limites stirpis contrahendis, ad matrimonia pastorum perperam concludatur. Illius enim legis divinae erat haec ratio: ne facultates stirpium minuantur, & ne stirpes confundantur; sed

sed hæc ratio plane huc non quadrat, cum hic non adsint stirpes, nec dici possit, parochorum familias, quoad ordinem clericalem, inter se unum stirpem constituere, aut novum pastorem per assumptionem officii ingredi in stirpem defuncti pastoris.

§. XIII.

Sed novum oritur argumentum pro coloranda ejusmodi conditione, nimirum: vix aliter consuli posse defuncti pastoris viduæ & filiæ. *B. Brunem. c. l.* sed respondet *B. Stryckius c. disp. num. 106.* magnum earum favorem esse, si ceteroquin ita vivant, ut favore dignæ sint, & non fastu & luxuria se omnium commiseratione indignas reddant, sed non magis ipsis, quam toti ecclesiæ, favendum esse. Hæc *B. Stryckius*, qui alias difficulter a *B. Brunemann* dissentit. Quæ cum ita sint, asserere non dubitamus, conditionem hanc vocationi adjectam illegitimam esse, & nullum alium effectum habere, quam eum, quem habet conditio moraliter impossibilis, h. e. pro non adjecta habendam esse. Aliter enim consulendum Ecclesiæ, aliter defunctorum pastorum familiis; illi consulitur, si in eligendo novo pastore hujus pietas & eruditio unice respicitur; hisce vero, si jura miserabilium personarum, quæ jam habent, eis administrantur, proque eis sustinendis debita cura habetur. Hoc optimo jure fieri posse puto, si ex arario Provinciali, aut bonorum Domonialium secularisatorum redditibus (cum hi a fundatoribus piis causis fuerint deputati, ideoque fundatorum intentioni nihil convenientius, quam ex aliqua horum reddituum parte orphanis & viduis prospicere & providere) aut ex subditorum steuris specialiter imponendis *Armen oder Almosen-Steuern, die besonders darzu von dem Principe und Land-Ständen angeleger werden können,* certa annua stipendia ejusmodi personis miserabilibus designentur & præbeantur.

Jg 5987

ULB Halle 3
002 806 886

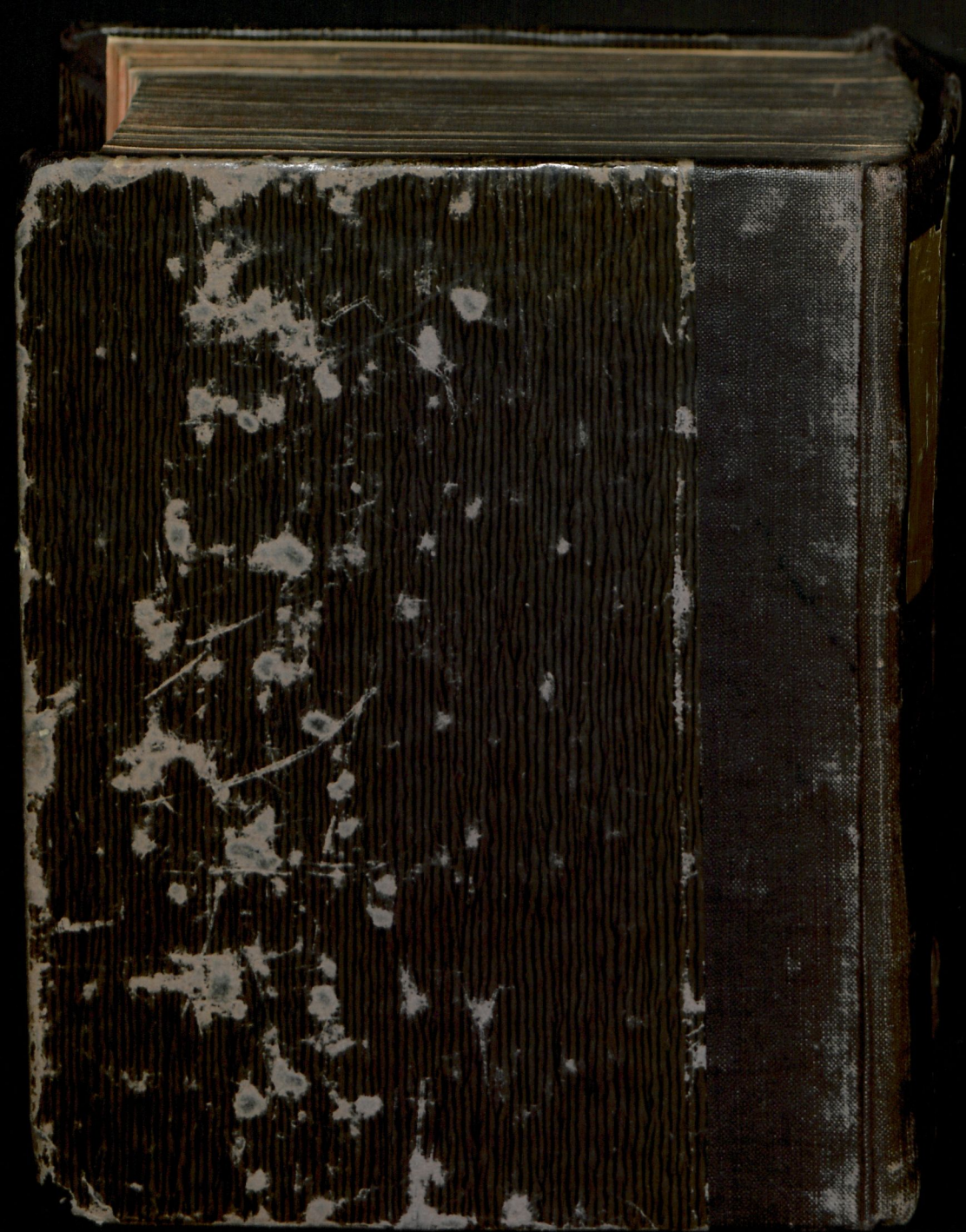

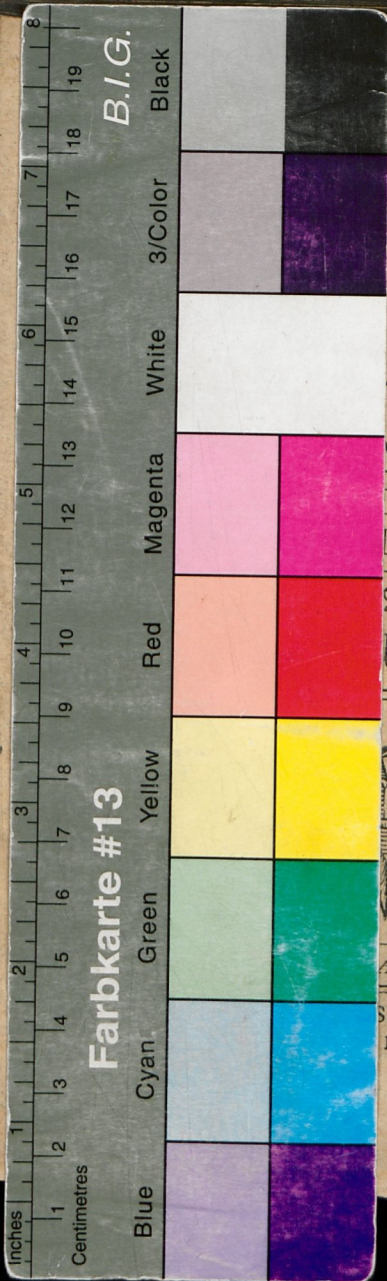
SB

Rechn 17,8,00 ✓

VOM

B SLEVOGTH, D.
 CVRIAE PROV. SAX. COMMVNIS
 RDIN. CELEBERRIMI

ENTATIO
 S SACRI
 DE
TIONE
 TORATVM
 NE MATRIMONII,
 PASTORIS VIDVA
 IA INEVNDI.

Von
 unter der Schürze.

A SVPERIORVM.
 STIAN. SCHROETERVM,
 DCCXXXIX.